

Participatiebeleid Omgevingswet

Sander van Beurden & Remco Verschoor
15 februari 2023

Participatie =

Het betrekken en informeren van de omgeving over veranderingen in de leefomgeving.

Definitie Ministerie van BZK, 2017, Nota van Toelichting Omgevingsbesluit, p. 64):

"Participatie onder de Omgevingswet houdt in dat burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden in een vroegtijdig stadium bij de besluitvorming over visies, plannen, programma's en projecten in de fysieke leefomgeving worden betrokken, of dat deze partijen zelf initiatief nemen voor ontwikkelingen in de leefomgeving. Participatie is dus meer dan de formele momenten, waarop burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties, Zienswijzen kunnen indienen. Het betreft juist het betrekken van partijen bij het besluitvormingsproces voordat de formele besluitvorming van start gaat."

Inhoud

- Context – *de geest van de Omgevingswet*
- De vier kerninstrumenten
- Gemeentelijk beleid en ambities
- Uitwerking beleid
 - Algemeen
 - Omgevingsvisie
 - Omgevingsprogramma
 - Omgevingsplan
 - Omgevingsvergunning
- Wat betekent dit voor de Gemeenteraad?
- Vragen?

Context – *de geest van de Omgevingswet*

- Sterke betrokkenheid van alle partijen bij de fysieke leefomgeving;
- Gemeente staat welwillend t.o.v. initiatieven Rotterdammers;
- Elkaar ruimte en wederzijds vertrouwen geven;
- Meer mogelijkheden om lokale afwegingen te maken en rekening te houden met belangen van direct betrokkenen;
- Streven naar een kwalitatief betere besluitvorming.

Dat maakt participatie...

- Vanzelfsprekend;
- Noodzakelijk om de belangen te kennen;
- Ja, mits houding vanuit gemeente.

De vier kerninstrumenten

Omgevingsvisie

Omgevingsprogramma's

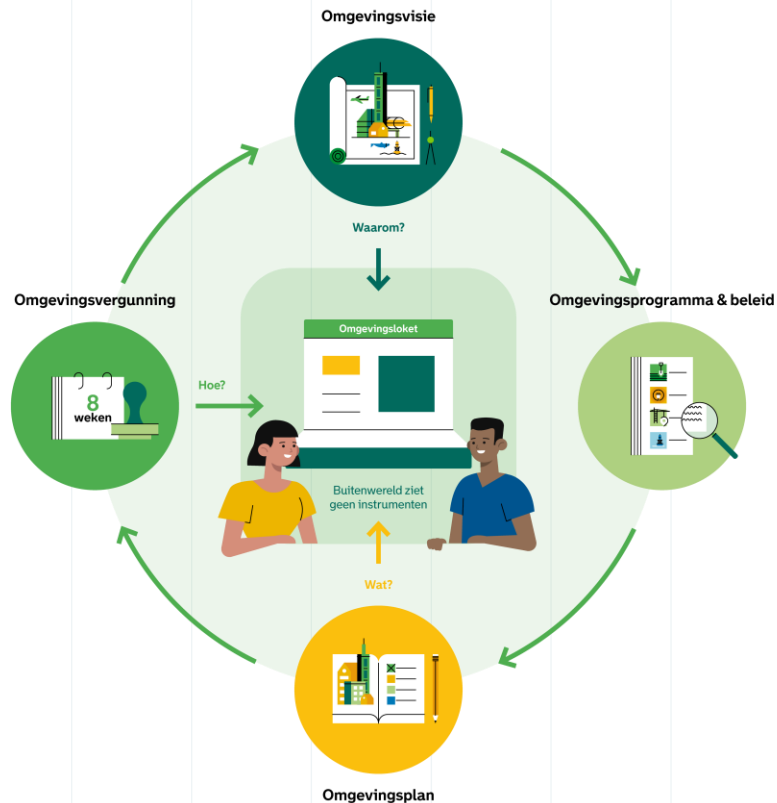
Omgevingsplan

Omgevingsvergunning

Werkend stelsel

- **Omgevingsvisie**
(voorheen de stedelijke structuurvisie en verkeersplan).
- **Omgevingsprogramma's**
(voorheen programma's sectoraal beleid of themagericht beleid).
- **Omgevingsplan**
(voorheen bestemmingsplannen, verordeningen en de regels die we meekrijgen van het Rijk op het gebied van lucht en geluid).
- **Omgevingsvergunning**
(uitbreiding van huidige omgevingsvergunning met ander beleid).

Algemeen (zie ook factsheets)

Denk na over onderstaande vragen om tot een plan van aanpak te komen

Vraag 0; Is participatie wenselijk en/of verplicht? Zo nee, leg vast waarom niet. Transparant en navolgbaar.

1. Wie krijgen er te maken met mijn plan?
2. Wat verandert er voor hen positief of negatief?
3. Verwacht ik onvrede of weerstand?
4. Wil ik dat mensen in de omgeving meedenken of meebeslissen?
5. Bedenk hoe u zelf betrokken en geïnformeerd zou willen worden!

Een participatieverslag geeft antwoord op acht vragen

1. Wat is de aanleiding en het doel van dit initiatief?
2. Vormden de deelnemers aan de participatie een goede afspiegeling van alle belanghebbenden van uw plan? Licht toe.
3. Zo ja, met wie en waarover is gesproken en welke afspraken zijn er eventueel gemaakt?
4. Hoe heeft u ervoor gezorgd dat iedereen zijn inbreng kon leveren? Denk aan werkvormen, etc.
5. Wie heeft welke inbreng gehad?
6. Hoe heeft u alle verschillende belangen/ inbreng afgewogen?
7. Wat heeft u met de inbreng van de deelnemers gedaan (wat is overgenomen, wat niet?) en waarom?
8. De resultaten van de participatie en de afwegingen die daarbij gemaakt zijn, moeten worden teruggekoppeld aan de participanten. Leg dit vast.

Omgevingsvisie

Bij (het wijzigen van) de omgevingsvisie doorlopen we de volgende stappen:

- Bij het plan van aanpak de Raad vanaf het begin betrekken. Daar wordt ook een afweging gemaakt over de inzet van de wijkraad.
- Opzet en uitvoering participatie a.d.h.v. zes principes uit de Betrokken Stad.
- Het participatieproces voor de omgevingsvisie wordt afgestemd met het proces voor een eventuele plan-milieurapportage (m.e.r.).
- Terugkoppeling aan Raad en deelnemers: wat is er mee gedaan? wat is overgenomen?
- Het participatieverslag
 - Wordt gedeeld en besproken met de Raad.
 - Is onderdeel van de besluitvorming over de omgevingsvisie op.
 - Komt overeen met de motiveringsplicht.

Omgevingsprogramma of beleid

Bij een omgevingsprogramma doorlopen we de volgende stappen:

- Bij het *voornemen* tot het ontwikkelen van een nieuw programma of nieuw beleid, benutten we de continue dialoog met de omgeving om de kaders hiervoor te bepalen.
- We maken een participatie-aanpak en betrekken het college hierin vanaf het begin, binnen het proces van het komen tot een omgevingsprogramma of omgevingsbeleid;
- We besluiten op basis van het al dan niet verplichte karakter en de aard van het omgevingsprogramma welke type participatie wenselijk is. Daar wordt ook een afweging gemaakt in welke mate de wijkraad wordt ingezet;
- We nemen een verslag van de participatie op in de besluitvorming over een programma of omgevingsbeleid.

Omgevingsplan

Bij een omgevingsplan doorlopen we de volgende stappen:

- Participatie op het omgevingsplan is nieuw.
- Beleid: participatie omgevingsplan moet plaatsvinden tegelijkertijd met participatie over het beleid of omgevingsprogramma
- Gebiedsontwikkeling: participatie over wijziging omgevingsplan tegelijk met participatie over de gebiedsontwikkeling zelf
- Voorafgaand aan de wijziging van het omgevingsplan organiseren van kennisgeving over de voorgenomen/in andere processen reeds uitgevoerde participatie;
- We nemen een toelichting van de participatie op in de besluitvorming over wijziging in het omgevingsplan op in het kader van de motiveringsplicht.

Uitwerking beleid: omgevingsvergunning

- Initiatiefnemer is verantwoordelijk voor de participatie
- Onderscheid tussen verplichte en niet verplichte participatie
- Verplichte participatie alleen mogelijk bij buitenplanse aanvragen;
- Vooraf moet bekend zijn in welke gevallen verplicht;
- De gemeenteraad kan hiervoor categorieën van gevallen aanwijzen;

NB. Wat als... er is verplicht geparticipeerd, buurt is enthousiast maar gemeente vindt ontwikkeling ongewenst?

→ Aangevraagde vergunning kan geweigerd worden;

Uitwerking beleid: omgevingsvergunning

Voorstel voor categorieën verplichte participatie (1):

- a 1) Het bouwen (oprichten) vanaf 2 woningen;
- 2) Het herbouwen, vernieuwen, uitbreiden vanaf 120 woningen;

In strijd met omgevingsplan
(buitenplans)

Uitwerking beleid: omgevingsvergunning

Voorstel voor categorieën verplichte participatie (2):

- b. het (her)bouwen, vernieuwen, uitbreiden en omzetten van functies voor educatie, sport, recreatie, voorzieningen van culturele, medische, maatschappelijke en levensbeschouwelijke aard vanaf 1.000 m² bruto vloeroppervlak;

Uitwerking beleid: omgevingsvergunning

Voorstel voor categorieën verplichte participatie (3):

- c. het gebruik van gronden voor woonfunctie, educatie, sport, recreatie, voorzieningen van culturele, medische, maatschappelijke en levensbeschouwelijke aard vanaf 1.000 m² bruto vloeroppervlak;
- d. het realiseren van winkels, bedrijven en kantoren en omzetten naar functies vanaf 500 m² kantoren en vanaf 500 m² detailhandel;
- e. het bouwen van kiosken, paviljoens en overige bebouwing van beperkte omvang voor openbare nutsvoorzieningen, voorzieningen voor het openbaar vervoer of het wegverkeer, bij een oppervlakte vanaf 65 m² en bij een hoogte vanaf 3 meter per bouwwerk.

Uitwerking beleid: omgevingsvergunning

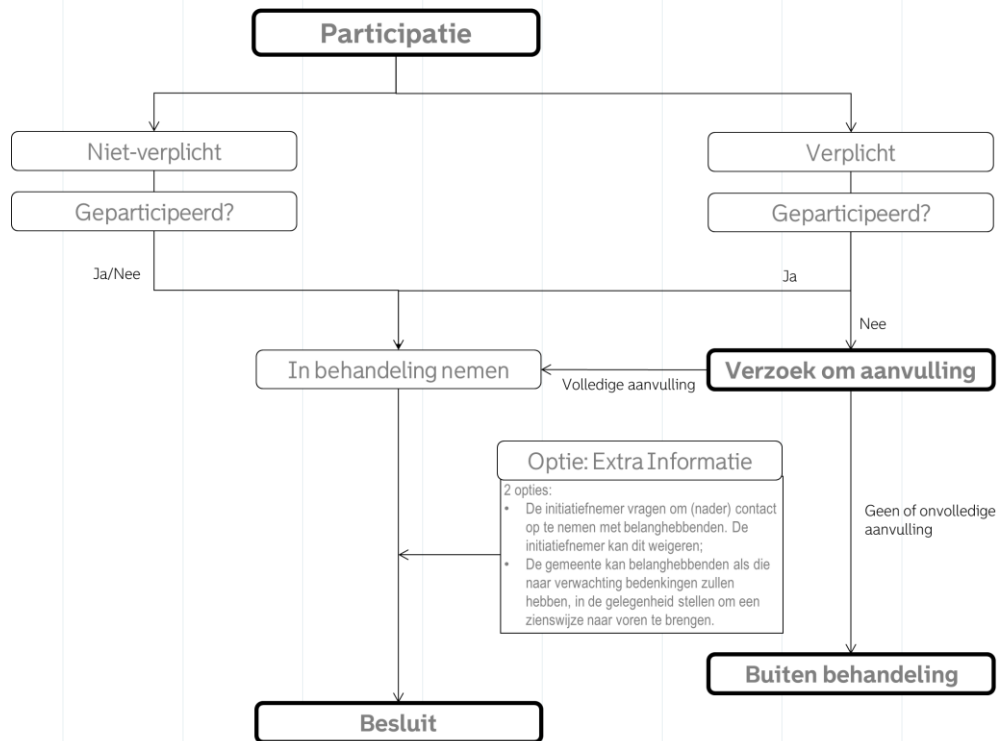

- Participatie moet vóór de vergunningaanvraag hebben plaatsgevonden;
- Of en zo ja hoe, is indieningsvereiste bij de aanvraag om een vergunning;
- Voor initiatiefnemer geldt plan van aanpak + participatieverslag;
- Beleid geeft handvaten voor initiatiefnemer en belanghebbenden.

Bij aanvraag:

- Als verplichte participatie niet is gedaan of resultaten ontbreken - aanvulling gevraagd;
- Geen toets of participatie voldoet, alleen dat er is geparticipeerd;
- Gemeente kan resultaten van de participatie betrekken bij de integrale afweging;
- Let op, verplichte participatie wil niet zeggen dat een vergunning volgt.

Uitwerking beleid: omgevingsvergunning

Wettelijke regels: kerninstrumenten

Instrument	Regels	Waar staat het?	Verantwoordelijk voor uitvoering	Wie is bevoegd?
Omgevingsvisie	Motiveringsplicht (participatieverslag)	Omgevingsbesluit (art. 10.7)	Gemeente	Raad
Omgevings-Programma	Motiveringsplicht (participatieverslag)	Omgevingsbesluit (art. 10.8)	Gemeente	College van B&W
Omgevingsplan	Kennisgeving + motiveringsplicht (participatie aanpak participatieverslag)	Omgevingsbesluit (art. 10.2 1 ^e lid + 10.2 2 ^e lid)	Gemeente	Raad
Omgevingsvergunning	Aanvraagvereiste (aangeven OF en zo ja, hoe participatie is uitgevoerd)	Omgevingswet (art. 16.55). Aanvraagvereiste is uitgewerkt in de Omgevingsregeling	Initiatiefnemer	College van B&W

Wat betekent dit voor de Gemeenteraad?

- Vaststellen van het Participatiebeleid Omgevingswet
- Monitoring van het beleid
- Herijking van het beleid indien gewenst
- Vast/bijstellen categorieën verplichte participatie

Vragen?

Sander van Beurden & Remco Verschoor